

بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز

زهرا صادقی^{۱*}، نیلوفر آزادی^۲

۱. کارشناسی ارشد مدیریت راهبردی در سازمان‌های ورزشی، شیراز، ایران. (نویسنده مسئول)

z.sadeghi6175@yahoo.com

۲. دکتری تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز، ایران
nilooazadi3@yahoo.com

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۰/۱۱/۶]

تاریخ دریافت: [۱۴۰۰/۹/۲۸]

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز طراحی شد. این مطالعه از نوع علی است. به ترتیب پایایی و روایی پرسش‌نامه با استفاده از روش‌های مرسوم ارزیابی شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری کلوموگراف اسمیرنوف، همبستگی پیرسون، رگرسیون، ANOVA و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. تجزیه و تحلیل کلیه داده‌های حاضر با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد. نتایج به وضوح نشان می‌دهد که خانواده نقش مهمی در تأثیرگذاری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز دارد. لازم به ذکر است که نقش خانواده‌ها در ارتقاء مشارکت ورزشی دانشجویان دختر مورد توجه ویژه است.

واژگان کلیدی

خانواده، اجتماعی شدن، مشارکت ورزشی، دانشجویان دختر

۱- مقدمه

ورزش یک پدیده اجتماعی، جهانی و تاریخی است. به عبارتی ورزش از یک طرف به عنوان یک نهاد اجتماعی، دارای کارکردهای خاص برای نظام اجتماعی می‌باشد و از طرف دیگر به عنوان بخشی از یک نظام اجتماعی تحت تأثیر نظام اجتماعی کل بوده و در عین حال بر آن نیز تأثیر می‌گذارد. ورزش در هر جامعه متأثر از ساختار اجتماعی حاکم بر همان جامعه و بیانگر ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر آن جامعه می‌باشد. به همین سبب ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی مورد توجه جامعه‌شناسی می‌باشد. در این بین جامعه‌شناسان ورزش در معنای عام بدنال شناخت تأثیر جامعه و نهادهای آن بر رشد و رونق ورزش و دیگر سوءتأثیر ورزش بر جامعه و سایر نهادهای آن می‌باشند. همچنین در معنای خاص جامعه‌شناسی ورزش در پی شناخت موضوعاتی مانند عوامل تأثیرگذار بر مشارکت و یا عدم مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی سعی در جهت‌دهی به نقدهای مطرح شده توسط مردم از ورزش و حل مسائل مطرح شده توسط آنان دارد (پارسامهر، ۱۳۸۹). یکی از حوزه‌هایی که از دیرباز توجه مکاتب مختلف را به خود معطوف کرده، بحث مربوط به جامعه‌پذیری یا اجتماعی شدن است. بسته به رویکرد هر کدام از این مکاتب نسبت به جهان اجتماعی، نگاه آن‌ها به جامعه‌پذیری، فرآیند تحقق آن و اثرات و پیامدهای آن تفاوت دارد. در این میان جامعه‌شناسان با دقت و توجه بیشتری مباحث مربوط به جامعه‌پذیری را دنبال می‌کرده و آن را کانون توجه بسیاری از مطالعات خود قرار داده‌اند (شمسی، ۱۳۹۱). صرف نظر از اختلاف دیدگاه‌هایی که در میان مکاتب فکری گوناگون وجود دارد، تقریباً این نکته که جامعه‌پذیری فرآیندی است که انسان‌ها به واسطه آن قادر به زندگی در محیط اجتماعی می‌شوند در میان متفکران مختلف مشترک است. به عبارتی دیگر در این که افراد بواسطه فرآیند جامعه‌پذیری، الگوهای متنوع برای حرکت در مسیر اجتماعی را فرا می‌گیرند، اختلاف کمتری بین جامعه‌شناسان وجود دارد. جهت‌گیری‌های افراد در زندگی متعدد و متفاوت است و می‌توان این را ناشی از این امر دانست که افراد به شیوه‌های مختلف و درجات متفاوت در معرض عوامل جامعه‌پذیری قرار گیرند، چرا که در غیر این صورت همه افراد می‌بایست به یک سبک و سیاق و یک مسیر را راه می‌پیمودند. لذا توجه به بحث نفوذ عوامل جامعه‌پذیری در ظهور انواع مختلف رفتار در میان افراد مختلف رفتار در میان افراد مختلف و نیز شدت و ضعف رفتارهای گوناگون در یک فرد ضروری به نظر می‌رسد (موسوی اسلامی و خوش‌فر، ۱۳۹۳). ورزش نیز از این قاعده ن می‌تواند مستثنی باشد، چرا که با وجود تنوع مخاطبان ورزش همه آنها به فعالیت ورزشی رو نمی‌آورند. بنابراین می‌توان ورزش و مشارکت در آن را همچون دیگر الگوهای رفتاری که افراد در جریان جامعه‌پذیری فرا می‌گیرند مورد پژوهش قرار داد و به بررسی نقش عوامل مختلف جامعه‌پذیری با شدت و ضعف متفاوت در این مورد پرداخت. این موارد خصوصاً باید در بانوان بررسی گردد چرا که زنان و دختران نیمی از جمعیت کشور و بیش از نیمی از دانشجویان دانشگاه‌ها را تشکیل می‌دهند به همین دلیل یک ظرفیت بزرگ در جهت مشارکت و نقش‌آفرینی در عرصه‌های مختلف قلمداد می‌شوند؛ از این رو نقش‌آفرینی دختران می‌تواند زمینه‌ساز بستر ارائه الگویی از زن تراز انقلاب اسلامی در محیط دانشگاه باشد. همچنین تغییر و تحولات جهانی مقوله‌های زندگی معاصر، تربیت بدنی و ورزش را از ضروریاتی ساخته که دوری از آن اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسد. تربیت بدنی به‌عنوان فرآیندی آموزشی-تربیتی شامل کسب و پردازش مهارت‌های حرکتی توسعه و نگاهداری آمادگی جسمانی برای تندرستی و سلامت، کسب دانش علمی درباره فعالیت‌های جسمانی و تمرین و توسعه تصور و ذهنیت مثبت از فعالیت‌های جسمانی به عنوان وسیله‌ای برای بهبود اجرا و عملکرد انسان است که نقش مؤثر در رشد و تعالی افراد دارد برای این علم اهدافی بیان گردیده که در برگزیده نشانه‌ها، نیات و نتایج مطلوبی است که از شرکت در برنامه‌های تربیت بدنی و ورزش حاصل می‌شود. این اهداف با نیازها، تجارب و علایق افراد در ارتباطند و تعیین‌کننده مقاصد و جهت برنامه‌ها هستند با توجه به اهمیت و توسعه حیطه علم تربیت بدنی و ورزش اهداف آن محدود به رده‌های جمعیتی خاصی نیست بلکه به تمام رده‌های جمعیتی گسترش یافته است (فتحی، ۱۳۸۲).

امروزه ورزش در سلامت عمومی افراد، گذران اوقات فراغت سالم و بانشاط و لذت بخش، آموزش و پرورش به ویژه در نسل نوجوان و جوان، ایجاد روابط اجتماعی سالم در جامعه و پیشگیری از بسیاری مفاسد اجتماعی و انحرافات اجتماعی نقش مثبت خود را متجلی ساخته است (غفوری، امامی و بیات، ۱۳۸۲). با این حال در میان طیف گسترده مخاطبان، تنها عده خاصی فعالانه در فعالیت‌های ورزشی مشارکت می‌کنند و الزامات مربوط به آن را می‌پذیرند. در این رابطه جامعه شناسان ورزش این نکته را مطرح می‌کنند که ورزشکاران مادرزادی وجود ندارد. وقتی گفته می‌شود برخی ذاتاً ورزشکار به دنیا می‌آیند می‌تواند سبب بدفهمی شود، زیرا صرفاً داشتن توان بدنی برای ورزشکار شدن کافی نیست (اشنایدر و اسپریتز^۱، ۱۹۸۷). در میان عوامل مطرح در فرآیند مشارکت ورزشی افراد، مباحث مربوط به جامعه‌پذیری یا اجتماعی شدن، کانون توجه افرادی بوده است. پژوهشگران مشارکت ورزشی را از منظر جامعه‌پذیری که با گرایش‌ها و رفتارهای افراد در ارتباط هستند، تبیین کرده‌اند؛ از این رو مطالعات جامعه-شناختی، مشارکت در ورزش و به طور کلی جهت‌گیری به سمت ورزش را به عنوان یک الگوی رفتاری در نظر گرفته‌اند که متأثر از عوامل مؤثر بر فرآیند کلی جامعه‌پذیری می‌باشد. جامعه‌پذیری فرآیند درونی کردن ارزش‌ها، هنجارها، الگوهای رفتاری و نقش اجتماعی به منظور سازگار شدن با جامعه یا بخشی از جامعه است (اتمار، ۲۰۱۰). جامعه‌پذیری در ورزش عبارت است از عوامل و شرایطی که سبب جذب کودکان و نوجوانان و دیگر گروه‌ها به سمت ورزش و تدوام فعالیت‌های ورزشی آن‌ها در این عرصه می‌شود (اشنایدر و اسپریتز، ۱۹۷۸). مباحثی که با محوریت جامعه‌پذیری در حوزه ورزش مطرح می‌شوند، طیف وسیعی را تشکیل می‌دهند. این حوزه شامل مسائلی از جمله؛ این که چگونه بعضی افراد با علاقه فراوان به انجام فعالیت‌های ورزشی یا تماشای رقابت‌های ورزشی می‌پردازند، اما دیگران چنین علائقی ندارند، یا چگونه عده‌ای خودشان را به عنوان ورزشکار می‌شناسند و وقت و هزینه خود را صرف فعالیت در یک رشته ورزشی خاص می‌کنند؛ ولی دیگران چنین زمان و هزینه را صرف نمی‌کنند. مشارکت فعال در ورزش دارای الزاماتی است که فرد باید علاوه بر توان بدنی، آن‌ها را در جامعه فرا بگیرد. پژوهشگران معتقدند در فرآیند مشارکت ورزشی افراد، علاوه بر توانایی‌های فردی، امکانات و دسترسی به فرصت‌ها، عوامل جامعه‌پذیری نیز دخیل هستند (کواکلی^۲، ۲۰۱۰). پژوهش در این حوزه می‌تواند به شکل آشکاری مشخص کند که فرآیند جامعه‌پذیری به چه صورتی می‌تواند سبب مشارکت ورزشی گردد. به طور حتم روشن شدن این مساله، می‌تواند سبب گردد تا دانشجویان در برنامه‌های ورزشی به شکل مناسب‌تری مشارکت داشته باشند و از نظر وضعیت جسمانی به حد مناسبی دست یابند.

اهمیت ورزش در تمامی سطوح مخصوصاً در میان دانشجویان خصوصاً دختران سبب شده است که امروزه نگرانی‌های در مورد نحوه مشارکت آنان به ورزش را مورد تحقیق قرار داد. مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، منافع آشکار از جمله منافع جسمانی، روان‌شناختی و اجتماعی برای اعضای جامعه به ارمغان می‌آورد. منافع جسمانی حاصل از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به عنوان یک اصل مهم و پذیرفته شده در بین اکثریت افراد جامعه و وسیله‌ای برای جلوگیری از بیماری و افزایش سطح سلامت عمومی است. شواهد و یافته‌های زیادی دال بر افزایش سطح سلامت از طریق مشارکت مداوم و پیوسته در فعالیت‌های ورزشی وجود دارد. مطالعات تجربی و کلینیکی در طول چهل سال گذشته نشان داده‌اند که آمادگی جسمانی پایین و عدم فعالیت ورزشی، عامل مهم بر افزایش میزان بیماری‌ها در بین افراد به شمار می‌رود (نیک گوهر، ۱۳۸۵). به منظور افزایش مشارکت ورزشی دانشجویان دختر به سمت ورزش می‌بایستی به شکل مناسبی به عوامل جامعه‌پذیری آنان توجه نمود. انگیزش یکی از مهم‌ترین مباحث حیطه روان‌شناسی ورزشی است که در تمامی فعالیت‌های انسانی دیده می‌شود و میزان و نوع آن بسته به شرایط متفاوت است. در این راستا، نقش عوامل جامعه‌پذیری در انگیزه‌های ورزشی جوانان خصوصاً دختران قابل توجه است (فردریسک و

1 - Eshnayder & Speritz

2 - Coakly

جاکولینی^۱، ۲۰۰۵). در میان عوامل مطرح در فرآیند توسعه مشارکت ورزشی افراد، مباحث مربوط به جامعه‌پذیری در سال‌های اخیر مورد توجه بسیاری از محققان بوده است. در مورد عوامل مؤثر بر فرآیند جامعه‌پذیری می‌توان بر نقش خانواده، دوستان، مدرسه و رسانه‌های گروهی اشاره نمود (اندر و لترداری^۲، ۲۰۰۹). با توجه به اینکه قشر دانشجو خصوصاً دختران در تمامی شهرها از جمله شهر شیراز نیاز به انجام فعالیت‌های ورزشی و حضور در برنامه‌های تربیت بدنی دارند می‌بایستی به نحوه افزایش مشارکت آنان به سمت ورزش توجه ویژه نمود. با این اوصاف می‌بایستی به عوامل جامعه‌پذیری آنان توجه ویژه نمود.

با این توجه تحقیق حاضر با هدف بررسی نقش عوامل جامعه‌پذیری در توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی شیراز طراحی و اجرا گردیده است. سوال اصلی تحقیق حاضر این می‌باشد که آیا عوامل جامعه‌پذیری (خانواده، مدارس، دوستان و رسانه‌های جمعی) بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان تأثیرگذار می‌باشد؟ میزان هر یک از این عوامل چه میزان می‌باشد؟

۲- روش‌شناسی

هدف تحقیق کاربردی که روش جمع‌آوری اطلاعات در آن به صورت میدانی انجام گرفت. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز که پس از مشخص شدن تعداد دقیق آنان و بر حسب جدول حجم نمونه مورگان، تعدادی ۳۸۲ نفر به صورت تصادفی و به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. پس از جداسازی پرسشنامه‌های مخدوشه تعداد ۳۶۹ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در آمار توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد و در قسمت آمار استنباطی از روش آماری کلموگراف اسمیرنف برای نرمال و غیر نرمال بودن داده‌ها، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی، تحلیل واریانس با اندازه گیری‌های مکرر و مدل معادله ساختاری استفاده شد. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر در نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد.

۲-۱- ابزار گردآوری اطلاعات

پرسشنامه استاندارد شمسی و همکاران (۱۳۹۱): پرسشنامه شمسی و همکاران در سال ۱۳۹۱ تهیه شده است که ۴ متغیر جامعه‌پذیری خانواده، دوستان، مدارس و رسانه‌های جمعی را مورد بررسی قرار می‌دهد. این پرسشنامه دارای ۲۴ سؤال می‌باشد که هر مؤلفه ۶ سؤال را شامل می‌شد. بر این اساس سؤالات ۱-۶ مؤلفه جامعه‌پذیری خانواده، سؤالات ۷-۱۲ مؤلفه جامعه‌پذیری دوستان، سؤالات ۱۳-۱۸ مؤلفه جامعه‌پذیری مدارس و سؤالات ۱۹-۲۴ مؤلفه جامعه‌پذیری رسانه‌های جمعی را بررسی می‌کند. سؤالات این پرسشنامه در طیف ۵ ارزشی لیکرت طراحی شده است. روایی این پرسشنامه در تحقیقات شمسی و همکاران (۱۳۹۳)، موسوی و همکاران (۱۳۹۳) بررسی و مورد تأیید اساتید دانشگاهی قرار گرفته بود. پایایی این پرسشنامه در تحقیق شمسی و همکاران (۱۳۹۳) میزان ۰/۸۶ گزارش شده بود. همچنین میزان پایایی آن در تحقیق موسوی و همکاران (۱۳۹۳) ۰/۸۹ گزارش شده بود. همچنین میزان پایایی آن در تحقیق حاضر ۰/۸۱ گزارش شد.

پرسشنامه استاندارد انگیزه مشارکت ورزشی گیل و همکاران (۱۹۸۳): پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی گیل و همکاران (۱۹۸۳) متشکل از ۳۰ گویه و ۸ خرده مقیاس است که پاسخ به گویه‌ها بر اساس طیف ۳ گزینه ای لیکرت کدگذاری شده است. روایی

1 - Fredricks and Jacquelynne

2 - Andrew and Leatherdale

این پرسشنامه در تحقیقات گیل و همکاران (۱۹۸۳) بررسی و مورد تأیید استاید دانشگاهی قرار گرفته بود. پایایی این پرسشنامه در تحقیق گیل و همکاران (۱۹۸۳) میزان ۰/۸۱ گزارش شده بود. همچنین میزان پایایی آن در تحقیق حاضر ۰/۸۸ گزارش شد.

۳- یافته‌ها

نتایج تحقیق حاضر در ارتباط با رده سنی نمونه آماری تحقیق نشان داد که، رده سنی بین ۲۱ تا ۳۰ سال بیشترین فراوانی با ۱۶۴ نفر (۴۴/۴ درصد) دارا بودند.

به منظور بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون خطی استفاده گردید.

نتایج آزمون تأثیر خانواده بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، در جدول شماره یک و دو به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۱. نتایج آزمون پیرسون فرضیه تحقیق

متغیرها	R	سطح معناداری	نتیجه فرضیه
نقش خانواده- مشارکت ورزشی دانشجویان دختر	۰/۵۲۱	۰/۰۰۱	تأیید فرضیه

جدول ۲. نتایج آزمون رگرسیون فرضیه اول تحقیق

متغیرها	R ²	میزان پیش‌بینی	نتیجه فرضیه
نقش خانواده- مشارکت ورزشی	۰/۲۷۱	۲۷ درصد	تأیید فرضیه

نتایج نشان داد که بین نقش خانواده و مشارکت ورزشی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد که میزان این رابطه ۰/۵۲۱ می‌باشد. همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که خانواده بر میزان مشارکت ورزشی دانشجویان تأثیر معناداری دارد که میزان این تأثیر حدود ۰/۲۷ می‌باشد. با این توجه می‌توان پی برد که نقش خانواده توانایی پیش‌بینی حدود ۲۷ درصد از مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را دارا می‌باشد.

به منظور بررسی فرضیه نقش مدارس بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون خطی استفاده گردید. نتایج این آزمون در جدول شماره ۳ و ۴ به نمایش گذاشته شده است.

نتایج آزمون تأثیر نقش مدارس بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز در جدول شماره سه و چهار به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون پیرسون فرضیه دوم تحقیق

متغیرها	R	سطح معناداری	نتیجه فرضیه
نقش مدارس- مشارکت ورزشی	۰/۳۸۷	۰/۰۰۱	تأیید فرضیه

جدول ۴. نتایج آزمون رگرسیون فرضیه دوم تحقیق

نتیجه فرضیه	میزان پیش‌بینی	R ²	متغیرها
تأیید فرضیه	۱۴ درصد	۰/۱۴۹	نقش مدارس - مشارکت ورزشی

نتایج نشان داد که بین نقش مدارس و مشارکت ورزشی دختر دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد که میزان این رابطه ۰/۳۸۷ می‌باشد. همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که مدارس بر میزان مشارکت ورزشی دانشجویان دختر تأثیر معناداری دارد که میزان این تأثیر حدود ۰/۱۴ می‌باشد. با این توجه می‌توان پی برد که نقش مدارس توانایی پیش‌بینی حدود ۱۴ درصد از مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را دارا می‌باشد.

نتایج آزمون تأثیر نقش دوستان بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را در جدول شماره ۵ و ۶ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون پیرسون فرضیه سوم تحقیق

نتیجه فرضیه	سطح معناداری	R	متغیرها
تأیید فرضیه	۰/۰۰۱	۰/۵۰۱	نقش دوستان - مشارکت ورزشی

جدول ۶. نتایج آزمون رگرسیون فرضیه سوم تحقیق

نتیجه فرضیه	میزان پیش‌بینی	R ²	متغیرها
تأیید فرضیه	۲۵ درصد	۰/۲۵۱	نقش دوستان - مشارکت ورزشی

نتایج نشان داد که بین نقش دوستان و مشارکت ورزشی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد که میزان این رابطه ۰/۵۰ می‌باشد. همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که دوستان بر میزان مشارکت ورزشی دانشجویان دختر تأثیر معناداری دارد که میزان این تأثیر حدود ۰/۲۵ می‌باشد. با این توجه می‌توان پی برد که نقش دوستان توانایی پیش‌بینی حدود ۲۵ درصد از مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را دارا می‌باشد.

نتایج آزمون تأثیر نقش رسانه‌های جمعی بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را در جدول شماره ۷ و ۸ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۷. نتایج آزمون پیرسون فرضیه چهارم تحقیق

نتیجه فرضیه	سطح معناداری	R	متغیرها
تأیید فرضیه	۰/۰۰۱	۰/۴۷۷	نقش رسانه‌های جمعی - مشارکت ورزشی

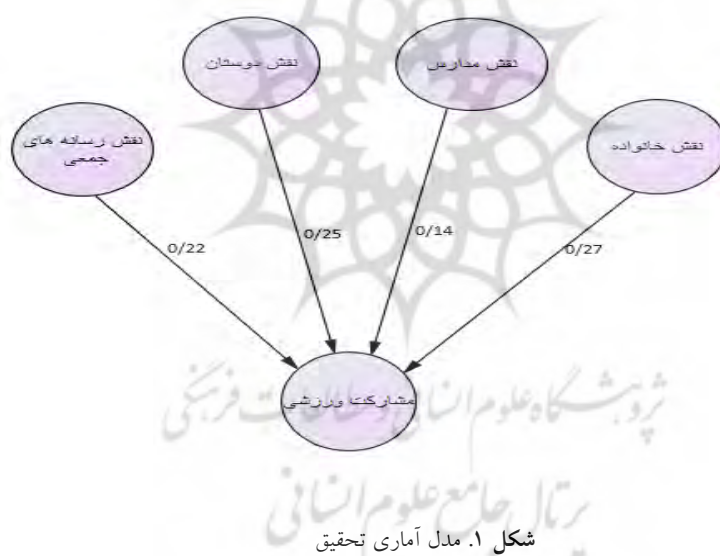
جدول ۸. نتایج آزمون رگرسیون فرضیه چهارم تحقیق

متغیرها	R2	میزان پیش بینی	نتیجه فرضیه
نقش رسانه‌های جمعی - مشارکت ورزشی	۰/۲۲۷	۲۲ درصد	تأیید فرضیه

نتایج نشان داد که بین نقش رسانه‌های جمعی و مشارکت ورزشی دانشجویان دختر رابطه معناداری وجود دارد که میزان این رابطه ۰/۴۷۷ می‌باشد. همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که رسانه‌های جمعی بر میزان مشارکت ورزشی دانشجویان تأثیر معناداری دارد که میزان این تأثیر حدود ۰/۲۲ می‌باشد. با این توجه می‌توان پی برد که نقش رسانه‌های جمعی توانایی پیش‌بینی حدود ۲۲ درصد از مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز را دارا می‌باشد.

تدوین مدل تحقیق عوامل جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی شیراز با استفاده از روش معادلات ساختاری

به منظور بررسی مدل تحقیق حاضر از روش معادلات ساختاری استفاده گردید. شکل شماره ۱ نتایج این آزمون را به نمایش گذاشته است.

جدول ۹. شاخص‌های برازش نیکویی تحقیق

شاخص	میزان
کای اسکوئر	۱۰۷/۲۱۸
RMSEA	۰/۰۳۰
CFI	۰/۹۷۸
GFI	۰/۹۸۸
AGFI	۰/۹۶۳
NFI	۰/۹۵۸

جدول شماره ۹ شاخص‌های سنجش برآزش نیکویی تحقیق را به نمایش گذاشته است. همان طور که نتایج این جدول نشان می‌دهد، تمامی این شاخص‌ها مناسب بوده و بنابراین مدل تحقیق، مدل مناسبی می‌باشد.

به منظور بررسی اولویت‌بندی عوامل جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز به علت نرمال بودن داده‌ها و لزوم استفاده از آمار پارامتریک از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر استفاده شد جدول شماره ۱۰ نتایج مربوط به این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. نتایج آزمون واریانس با اندازه‌گیری مکرر

سطح معناداری	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	
۰/۰۰۱	۱۱/۴۷۱	۳/۶۹۸	۲/۲۷۸	۳/۵۸۴	عوامل
		۸۷۵/۲۷	۱۰۱/۱۸۴	۸۷/۱۸۷	خطاها

با توجه به نتایج جدول بین عوامل جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به این می‌توان گفت که بین عوامل جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز رتبه‌بندی وجود دارد که به منظور رتبه‌بندی این عوامل از میانگین هر یک از این عوامل استفاده گردید. نتایج این رتبه‌بندی در جدول شماره ۴-۱۴ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۱۱. نتایج رتبه‌بندی عوامل جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی

اولویت	میانگین	متغیر
اول	۳/۶۵	عامل جامعه‌پذیری خانواده
دوم	۳/۴۲	عامل جامعه‌پذیری دوستان
سوم	۳/۲۱	عامل جامعه‌پذیری مدارس
چهارم	۳/۱۱	عامل جامعه‌پذیری رسانه‌های جمعی

همان طور که نتایج اولویت بندی نشان می‌دهد، عامل جامعه‌پذیری خانواده با میانگین ۳/۶۵ اولویت اول می‌باشد و عامل جامعه‌پذیری رسانه‌های جمعی با میانگین ۳/۱۱ کم اهمیت ترین اولویت می‌باشد.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد خانواده به عنوان عنصری تأثیرگذار بر زندگی هر فردی، نقش مهمی بر توسعه مشارکت ورزشی افراد را دارا می‌باشد. دانشجویان دختر با توجه به مشغولیت‌های فکری خود در محیط دانشگاه، نیاز ضروری به ورزش را دارا می‌باشند. خانواده‌ها تأثیر بسزایی بر مشارکت ورزشی آنان را دارا می‌باشد. ویژگی‌های درونی هر خانواده از جمله وضعیت مالی، معشیتی، عاطفی و فکری خانواده‌ها هر کدام به صورت مجزا نقش مهمی بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر را دارا می‌باشد. خانواده‌ها به دلیل اهمیت خود در زندگی افراد به شکل مناسبی توانایی تأثیرگذاری بر میزان مشارکت ورزشی دانشجویان دختر را دارا می‌باشد.

پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود که با هدف بررسی رابطه الگوهای شناختی اجتماعی و ارتقای انگیزه انجام فعالیت بدنی در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه یزد انجام شد، پی بردند که حمایت اجتماعی خانواده، با انجام فعالیت بدنی رابطه مثبت معنی داری دارند. منوچهری نژاد، همتی نژاد و رحمتی (۱۳۹۴) در تحقیق خود که با هدف رابطه بین ویژگی‌های جامعه-پذیری افراد از جمله خانواده و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان انجام شد، پی بردند که خانواده به عنوان یک عامل جامعه-پذیر نقش مهمی بر مشارکت ورزشی دانش‌آموزان را دارا می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر تأثیر خانواده با تحقیقات پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴) و منوچهری نژاد و همکاران (۱۳۹۴) هم‌خوان می‌باشد.

همچنین مدارس به عنوان مرکز تعلیم و تربیت می‌تواند در توسعه ورزش و ایجاد انگیزه در میان افراد تأثیرگذار باشد. دانشجویان دختر، در صورتی که در دوران مدارس خود به شکل مناسبی با ورزش و فواید آن آشنا شده باشند، به شکل مناسبی در دوران دانشگاهی مشارکت ورزشی استاندارد خواهند داشت. در مدارس به علت اینکه دانش‌آموزان با ورزش آشنا می‌شوند و ورزش در میان آنها نهادینه می‌گردد پس نهادینه شدن ورزش در دوران مدارس می‌تواند سبب گردد تا در سنین بالا مشارکت در ورزش به شکل مناسبی در دختران بهبود یابد. الانصاری، الحربی، عبدالعزیز، ابولدسلام و تانتایی^۱ (۲۰۱۶) در تحقیق خود ضمن بررسی عوامل تأثیرگذار بر مشارکت ورزشی در کشور عربستان اعلام نمودند که ویژگی‌های مختلفی از جمله جامعه‌پذیری شامل مدارس و دانشگاه‌ها بر میزان مشارکت آنان در سطح ورزش تأثیرگذار می‌باشد. لوبرز و ملومان^۲ (۲۰۱۶) در تحقیق خود که با هدف بررسی میزان عوامل جامعه‌پذیری بر مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی انجام شد؛ پی بردند که برخی ویژگی‌های جامعه-پذیری از جمله مدارس نقش مهمی بر مشارکت افراد در این فعالیت‌ها می‌باشد. با این توجه نتایج تحقیق حاضر در ارتباط با دوستان با نتایج تحقیق الانصاری و همکاران (۲۰۱۶) و لوبرز و ملومان (۲۰۱۶) و احدی و علیزاده (۱۳۹۲) هم‌خوان می‌باشد.

همچنین دوستان یکی از تأثیرگذارترین گروه‌های تأثیرگذار بر دانشجویان می‌باشند. این افراد به شکل منفی و به شکل مثبت توانایی تأثیرگذاری بر دانشجویان دختر را دارا می‌باشند. وجود دوستان ورزشکار در کنار دختران، سبب ایجاد انگیزه در توسعه سطح مشارکت ورزشی دانشجویان دختر نیز می‌گردد. وجود گروه‌های از دوستان که به صورت فعال در ورزش حضور دارند، می‌تواند سبب گردد تا افرادی که به صورت فعال در ورزش مشارکت ندارند، به خاطر جذابیت‌های گروهی به سمت ورزش روی آورند و به سطح مناسبی از مشارکت ورزشی دست یابند. پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود که با هدف بررسی رابطه الگوهای شناختی اجتماعی و ارتقای انگیزه انجام فعالیت بدنی در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه یزد انجام شد، پی بردند که برخی عوامل جامعه‌پذیری از جمله حمایت اجتماعی دوستان، حمایت اجتماعی خانواده، با انجام فعالیت بدنی رابطه مثبت معنی داری دارند. فتحی (۱۳۸۸) در تحقیق خود که با هدف تبیین جامعه شناختی مشارکت ورزشی دانشجویان انجام شد، پس از بررسی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران پی بردند که بین پایگاه اقتصادی _ اجتماعی با مشارکت ورزشی دانشجویان رابطه معنی‌دار وجود دارد. با این توجه نتایج تحقیق حاضر در ارتباط با فرضیه سوم تحقیق با نتایج تحقیق پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴)، طهماسبی (۱۳۸۰)، محمدی، صیادی و عامری (۱۳۹۳) و نتایج تحقیق فتحی (۱۳۸۸) هم‌خوان می‌باشد.

همچنین رسانه‌ها در جامعه دارای اهمیت اساسی‌اند، این اهمیت «عمومی‌سازی» رسانه‌های گروهی ارتباطات- توانایی عمومی- سازی، تعریف موضوعات، فراهم ساختن واژگان مشترک اشاره و بنابراین بهره‌گیری از توجه و قدرت - کمک‌های نظری وسیعی را باعث شده است. دنیای جدید رسانه‌ها، کارکردهای جدیدی را برای ورزش ایجاد نموده‌اند. از کارکرد سبب گردیده است که نقش رسانه‌های جمعی سبب گردد تا مشارکت ورزشی در میان دانشجویان دختر به شکل منحصربه‌فردی انجام گیرد. به منظور بررسی

1 Alansari, Alharbi, Abdelaziz, Aboldsalam, Tantawi

2 Lubbers & Meuleman

مدل تحقیق حاضر از روش معادلات ساختاری استفاده گردید. نتایج این فرضیه نشان داد که خانواده نقش مهمی بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان را دارا می‌باشد. از طرفی سایر متغیرها از جمله مدارس، دوستان و رسانه‌های جمعی نیز نقش مهم و تأثیرگذاری بر مشارکت ورزشی دانشجویان را دارا می‌باشند. قهرمانی، عاطفی و سینایی (۱۳۹۲) در تحقیق خود که با هدف بررسی عوامل بازدارنده مؤثر بر میزان مشارکت معلمان زن مقاطع سه‌گانه تحصیلی در فعالیت‌های ورزشی شهر مرند انجام شد پس از بررسی‌های خود، پی برد که ضعف در عوامل جامعه‌پذیری از جمله خانواده و رسانه سبب عدم مشارکت معلمان در فعالیت‌های ورزشی می‌گردد. موسوی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیق خود که با هدف بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و مشارکت ورزشی زنان در جامعه شهری ایران. مطالعه موردی شهر گرگان انجام گرفت، پی بردند که بین متغیر اعتماد نهادی و متغیرهای جمعیت‌شناختی شامل سن، وضعیت تأهل، تعداد فرزندان، سطح تحصیلات والدین، شغل پدر، مکان سکونت در شهر و استفاده از وسایل ارتباط جمعی با مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی رابطه معنی‌داری داشته است. با این توجه نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق قهرمانی و همکاران (۱۳۹۲) و موسوی و همکاران (۱۳۹۳) هم‌خوان می‌باشد. رسانه‌ها در جامعه دارای اهمیت اساسی‌اند، این اهمیت «عمومی‌سازی» رسانه‌های گروهی ارتباطات - توانایی عمومی‌سازی، تعریف موضوعات، فراهم ساختن واژگان مشترک اشاره و بنابراین بهره‌گیری از توجه و قدرت - کمک‌های نظری وسیعی را باعث شده است. دنیای جدید رسانه‌ها، کارکردهای جدیدی را برای ورزش ایجاد نموده‌اند. از کارکرد سبب گردیده است که نقش رسانه‌های جمعی سبب گردد تا مشارکت ورزشی در میان دانشجویان به شکل منحصر به فردی انجام گیرد.

همچنین پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود که با هدف بررسی رابطه الگوهای شناختی اجتماعی و ارتقای انگیزه انجام فعالیت بدنی در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه یزد انجام شد، پی بردند که حمایت اجتماعی خانواده، با انجام فعالیت بدنی رابطه مثبت معنی‌داری دارند. منوچهری نژاد و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود که با هدف رابطه بین ویژگی‌های جامعه‌پذیری افراد از جمله خانواده و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان انجام شد، پی بردند که خانواده به عنوان یک عامل جامعه‌پذیر نقش مهمی بر مشارکت ورزشی دانش‌آموزان را دارا می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات پارسامهر و همکاران (۱۳۹۴)، نادریان، ذوالاکتاف و مشکل‌گشا (۱۳۸۸)، نقدی و ایمانی (۱۳۹۰) و منوچهری نژاد و همکاران (۱۳۹۴) هم‌خوان می‌باشد. با این توجه با توجه به خانواده‌ها و آموزش مناسب به آنان در ارتباط با فواید ورزش در میان دانشجویان می‌توان از پتانسیل خانواده‌ها به منظور توسعه ورزش در میان دانشجویان به شکل مناسبی استفاده نمود.

باتوجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر نقش خانواده در مشارکت ورزشی دانشجویان پیشنهاد می‌گردد تا با ایجاد برنامه‌ها از سوی دانشگاه، خانواده دانشجویان با ورزش و فواید آن آشنا گردند تا با انجام این امر سعی در مشارکت ورزشی بالای دانشجویان گردد. همچنین باتوجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر نقش مدارس در مشارکت ورزشی دانشجویان پیشنهاد می‌گردد تا با نهادینه نمودن ورزش در مدارس، سبب گردد تا دانش‌آموزان با ورزش آشنایی لازم را کسب نمایند تا در سنین بالا و در دانشگاه‌ها؛ مشارکتی مناسب در ورزش داشته باشند. با توجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر نقش دوستان در مشارکت ورزشی دانشجویان پیشنهاد می‌گردد تا با ایجاد گروه‌های فعال در دانشگاه‌ها و ایجاد برنامه‌های ورزشی متنوع از سوی آنان، سعی در مشارکت ورزشی در میان دانشجویان غیرفعال را داشت.

با توجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر نقش رسانه‌های جمعی در مشارکت ورزشی دانشجویان پیشنهاد می‌گردد تا با استفاده مناسب از رسانه‌های جمعی و کاربردی نمودن آن در میان دانشجویان و دانشگاه سعی در آشناسازی دانشجویان با ورزش داشت و مشارکت ورزشی آنان را بهبود داد.

۵- تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند مراتب قدردانی خود را از گروه علوم ورزشی و دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز که در این پژوهش مشارکت داشته‌اند اعلام نمایند.

۶- منابع

- ۱- احدی، ب.، جلالی، م.، علیزاده، و. (۱۳۹۲). بررسی نقش عوامل جامعه‌پذیری ورزشی بر انگیزه ورزشی فوتبالیست‌های نوجوان و جوان. دومین همایش بین‌المللی علم و فوتبال، تهران
- ۲- پارسامهر، م.، نیک‌نژاد، م.، و حدت، ا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه الگوهای شناختی اجتماعی و ارتقای انگیزه انجام فعالیت بدنی در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه یزد. *پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۱(۲۱)، ۱۸-۱۹۲
- ۳- شمس، ع.، سلطان حسینی، م.، نادریان جهرمی، م.، توکلی، م. (۱۳۹۱). بررسی نقش عوامل جامعه‌پذیری در توسعه ورزش هندبال استان اصفهان. دومین همایش ملی علم و هندبال، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- ۴- طهماسبی، س. (۱۳۸۰). الگوهای مشارکت اجتماعی در ایران. فصلنامه مدیریت شهری، ۵۰، ۶۸-۶۹
- ۵- غفوری، م.، امامی، ص.، و بیات، ع. (۱۳۸۲). بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه‌های دولتی تهران. *نشریه حرکت*، ۱۱، ۴۲-۵۲.
- ۶- فتحی، س. (۱۳۸۸). تبیین جامعه‌شناختی مشارکت ورزشی دانشجویان. *پژوهش‌نامه علوم اجتماعی*، ۳(۴)، ۱۷۴-۱۴۶
- ۷- قهرمانی، ا.، عاطفی، م.، و سینیایی، ا. (۱۳۹۳). بررسی توسعه مشارکت دانشجویان با رویکرد ورزشی. *مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان*، ۸۰-۸۹
- ۸- محمدی، میترا؛ صیادی، محمد امین؛ عامری، سید میرحسن؛ (۱۳۹۳)؛ تبیین مهم‌ترین عوامل برانگیزاننده‌ی فعالیت‌های ورزشی در مسیرهای تندرستی (با تأکید بر دستگاه‌های بدن سازی پارک‌ها)، ۱۰(۱۹)، ۹۷-۱۱۰
- ۹- موسوی، ج.، اسلامی، م.، خوش‌فر، غ. (۱۳۹۳). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و مشارکت ورزشی زنان در جامعه شهری ایران. *مطالعه موردی شهر گرگان. آمایش جغرافیایی فضا*، ۴(۱۱)، ۶۳-۴۱
- ۱۰- منوچهری نژاد؛ م.، همتی نژاد، م.، رحمتی، م. (۱۳۹۴). رابطه سرمایه اجتماعی خانواده و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان. *نشریه مدیریت ورزشی*، ۷(۳)، ۴۷۰-۴۵۷
- ۱۱- نادریان، م.، ذوالاکتاف، و.، و مشکل گشا، ا. (۱۳۸۸). موانع مشارکت ورزشی زنان و ارتباط آنها با انگیزه. *نشریه علوم حرکتی*، ۱۷(۱)، ۱۴۵-۱۵۴
- ۱۲- نقدی، ا.، بلالی، ا.، و ایمانی، پ. (۱۳۹۰). موانع فرهنگی - اجتماعی مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی. *زن در توسعه سیاست*، ۹(۱)، ۱-۱۲
- ۱۳- نیک گوهر؛ ع. (۱۳۸۵). *جامعه‌شناسی ورزشی*. نشر توتیا، تهران
- 14- Alansari, A; Alharbi, A; Abdelaziz, W; Aboldsalam, M; Tantawi, A; (2016), Factors affecting student participation in extra-curricular activities: A comparison between two Middle Eastern dental schools, *The Saudi Dental Journal*, 28(1), 36-43
- 15- Andrew R.K., & Leatherdale, S. T. (2009). The effect of social support and school- and communitybased sports on youth physical activity. *Canadian Journal of Public Health*, 100(1): 60-64.
- 16- Atmar (2010) Sports Participation in the Community, *Journal of Sports Leisure Management*, 14, 30-39.
- 17- Eshnyder, f., & Speritiz, A. (1987). Socialization on the development of student sports participation. *Journal of Basic Sociology*, 15, 12-21.
- 18- Kwakli (2010) Factors Affecting the Development of Sports Participation, *Journal of Sports Management*, pp. 70-80
- 19- Lubbers, M.; Meuleman, R. (2016). Participation in national celebrations and commemorations: The role of socialization and nationalism in the Dutch context. *Social Science Research*, 55, 111-121

Investigating the effect of socialization on the development of sports participation of female students of Islamic Azad University, Shiraz Branch

Zahra Sadeghi^{1*}, Niloofar Azadi²

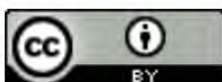
1. Master of Strategic Management in Sports Organizations, Shiraz, Iran. (Corresponding Author)
z.sadeghi6175@yahoo.com

2. PhD in Physical Education and Sports Science, Islamic Azad University, Shiraz Branch, Shiraz, Iran
nilooazadi3@yahoo.com

Abstract

The present study aimed to investigate the effect of socialization on the development of sports participation of female students of the Islamic Azad University of Shiraz. The methods of this study are causal (1983). Respectively the reliability and validity of the questionnaire were evaluated using conventional methods. For data analysis, statistical methods of Kolmogorov–Smirnov, Pearson correlation, regression, ANOVA, and structural models were used. All the present data were analyzed using SPSS software version 20. The results clearly show that the family plays an influential role in the sports participation development of female students of the Islamic Azad University of Shiraz. It should be noted that the role of families in promoting female students' sports participation is of particular interest.

Keywords: family, socialization, sports participation, female students

This Journal is an open access Journal Licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

(CC BY 4.0)